

РОЛЬ ЦИФРОВІЗАЦІЇ У РОЗВИТКУ КОМУНІКАЦІЙНИХ МОЖЛИВОСТЕЙ СУСПІЛЬСТВА

Богуславський О. В.

*доктор наук із соціальних комунікацій,
професор кафедри журналістики, реклами та PR
Житомирського державного університету імені Івана Франка
м. Житомир, Україна*

Зайко Л. Я.

*кандидат філософських наук,
асистент кафедри журналістики, реклами та PR
Житомирського державного університету імені Івана Франка
м. Житомир, Україна,
магістрант спеціальності 061 Журналістика
Міжнародного економіко-гуманітарного університету
імені академіка Степана Дем'янчука
м. Рівне, Україна*

Поступ комунікаційних можливостей людства відбувається із активним залученням інтернет-технологій, які пришвидшили отримання інформації та загалом процес комунікації у сучасному суспільстві. Проникнення Інтернету як інструменту передачі інформації у всі сфери життя соціуму збільшується кожного року. Так, згідно досліджень Digital 2021 October Global Statshot Report 4,55 мільярда людей у всьому світі зараз користуються соціальними мережами, 400 мільйонів нових користувачів зайшли в Інтернет протягом останніх 12 місяців; 5,29 мільярда унікальних користувачів мобільного зв'язку означає, що понад дві третини людей у світі мають доступ до мобільних телефонів [1]. Цифрові інновації у внутрішньоорганізаційній комунікації

установ, організацій, підприємств, в т. ч. підприємств медіасфери, установ освіти – важливий аспект цифровізації комунікаційних процесів суспільства.

Прикладом вищезазначеної перебудови комунікаційних можливостей в Україні може слугувати взаємодія громадян з органами влади через застосунок «Дія», сайти органів влади. Цей процес, з одного боку, полегшує комунікацію, з іншого боку – ускладнює, в зв'язку з недоступністю інтернет-технологій деяким верствам населення або ж неналежним володінням навичками користування ними.

Комунікаційні інновації передбачені Типовою програмою підвищення кваліфікації педагогічних працівників із розвитку цифрової компетентності Міністерства освіти і науки України. Програма розроблена відповідно до сучасних вимог суспільства. Метою програми є «підвищення рівня компетентності слухачів, а також підготовка до подальшої роботи в умовах цифровізації та європейського вектору розвитку за такими напрямками: цифровізація суспільства та освіти; цифрові технології для професійного розвитку, комунікації та співпраці; електронні освітні ресурси; використання інформаційно-комунікаційних технологій; інформаційна та кібернетична безпека в інформаційному суспільстві та цифровому освітньому середовищі; цифрові сервіси для навчання, оцінювання результатів здобувачів освіти та підвищення їхньої цифрової компетентності» [2]. Модулі Типової програми підвищення кваліфікації педагогічних працівників із розвитку цифрової компетентності (Освіта в цифровому світі; Безперервний професійний розвиток; Цифрові освітні ресурси; Навчання та оцінювання здобувачів освіти; Розвиток цифрової компетентності здобувачів освіти [2]) нададуть змоги різним поколінням освітян освоїти нові знання та навички, набути компетенцій, які стануть у нагоді в будь-якому форматі освітнього процесу – аудиторному чи онлайн-овому.

Наслідком цифровізації усіх сфер життя суспільства є зміна пріоритету кваліфікації працездатного населення. Так, за даними дослідження профільного порталу DOU, «станом на грудень 2021 року в Україні налічується понад

250 тисяч IT-фахівців – це на 50 тисяч (24 %) більше, ніж рік тому» [3]. Вважаємо, що такий аспект може бути проривним у економічному розвитку держави.

Перехід до отримання інформації через цифрові мас-медіа, використання соціальних медіа, інтернет-застосунків загострює питання деструктивного впливу на аудиторію, а саме виникнення ризиків, у тому числі й для підліткової та дитячої аудиторій. Так за даними сайту Центру громадського здоров'я МОЗ України «ризик обману: існує велика кількість дезінформації та викривлення даних. Ризик віктимізації: інші користувачі можуть використовувати персональну інформацію проти людини, яка її оприлюднила. Ризик ізоляції: онлайн-взаємодія може зменшити спілкування та соціалізацію в реальному світі. Ризик імпульсу: в Інтернеті легко сказати те, що не було б сказане особисто. Ризик переконання: онлайн-досвід може впливати на особисту діяльність. Ризик звикання: повторне використання може створити залежну поведінку» [4]. Тому розбудова різних рівнів регулювання мас-медіа є наріжним каменем інформаційного суспільства.

Кількість конфліктів у політичній, суспільній, трудовій, релігійній та особистій сферах постійно збільшується. Науковий прогрес є корисним для людства. Але також з розвитком технологій штучного інтелекту виникає багато ризиків як для державних установ, так і для пересічного користувача ними. Використання новітніх технологій як інструменту злочинів – нерідке явище у сучасному суспільстві. Кіберзлочини – широкорозповсюджений вид злочинності.

В мас-медійній сфері кібер-загрозам піддаються редакційні паролі, чутлива інформація та інші аспекти діяльності медіа. Для запобігання та ліквідації наслідків кібератак на медіа фахівці Школи цифрової безпеки DSS380 надають консультації, аудит із цифрової безпеки або ж допомогу з конкретного питання. Зокрема, це стосується «виявлення основних цифрових загроз у роботі медіа (фаховий аудит) і надання рекомендацій з їх усунення; консультування з приводу захисту облікових записів (пошта, соціальні медіа тощо);

консультування щодо захисту даних у разі конфіскації чи втрати доступу до пристроїв, втрати інформації, захисту листування та розмов, від шпигунських програм і вірусів; консультування щодо інтеграції нових цифрових протоколів безпеки у щоденні робочі процеси; рекомендації щодо найбільш захищених і безпечних способів комунікації (обрання месенджерів, поштових сервісів, програмного забезпечення тощо)» [5]. Також важлива й цифрова безпека аудиторії/користувачів, яка досягається завдяки активному розвитку програм медіаграмотності в Україні.

Отже, комунікаційні можливості людства розвиваються згідно з технологічним прогресом і спонукають до набуття нових знань, компетенцій представниками різних поколінь суспільства.

Література:

1. Simon Kemp. Digital 2021 October Global Statshot Report / Datareportal. URL : <https://datareportal.com/reports/digital-2021-october-global-statshot> (дата звернення: 10.12.2021).
2. Ухвалено типову програму підвищення кваліфікації педагогічних працівників із розвитку цифрової компетентності / Міністерство науки і освіти України. URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/uhvaleno-tipovu-programu-pidvishennya-kvalifikaciyi-pedagogichnih-pracivnikiv-iz-rozvitku-cifrovoyi-kompetentnosti> (дата звернення: 13.12.2021).
3. Нація кодерів. За рік кількість айтівців в Україні зросла на рекордні 50 тисяч – дані DOU / НВ Бізнес. URL : <https://biz.nv.ua/ukr/tech/kilkist-it-fahivciv-v-ukrajini-zrosla-do-250-000-novini-ukrajini-50201752.html> (дата звернення: 13.12.2021).
4. Віртуальний світ та підлітки: що показують дослідження? / Центр громадського здоров'я МОЗ України. URL : <https://www.phc.org.ua/news/virtualniy-svit-ta-pidlitki-scho-pokazuyut-doslidzhennya> (дата звернення: 08.12.2021).
5. Конкурс Відкритий мікрофон DSS380: консультації з цифрової безпеки для медівників / Інтерньюз Україна. URL :

<https://internews.ua/opportunity/dss380-consultations> (дата звернення:
09.12.2021).